

Posudek rigorózní práce

Téma práce: Procesní lhůty v římském právu

Autorka: Mgr. Jana Pešková

Práce Jany Peškové předložená jako rigorózní práce je původně autorčinou diplomovou prací. Následující hodnocení tak zohledňuje posouzení možnosti uznání diplomové práce za rigorózní.

Běh času je významnou právní skutečností, která se odráží v mnoha institutech práva římského a pochopitelně i práva moderního. Jeho počítání bylo historicky závislé na řadě faktorů, které tak či onak se pokoušely prolnout jeho fyzikální vlastnosti s potřebami chodu společnosti. Odrazem vyjádření toku času byl především kalendář, který představoval formální zakotvení časového režimu, podle něhož se měly řídit všechny významné události každodenního života jako je obchodování, konání náboženských obřadů, úřední jednání, soudní jednání a další. Běh právního života se odehrával nejen v závislosti na obecném kalendáři, ale též dle časových hledisek zakotvených v obsahu jednotlivých procesních i hmotněprávních institutů.

Autorka rigorózní práce zaměřila svojí pozornost na lhůty a to v oblasti procesního práva římského. Svojí práci rozdělila do devíti kapitol. Po první úvodní kapitole se druhá kapitola věnuje vývoji civilního procesu, třetí se věnuje správní organizaci, čtvrtá zkoumá procesní způsobilost, pátá rozebírá jednotlivé instituty procesního práva z hlediska lhůt, šestá se zaměřuje na jeden konkrétní institut – promlčení, stejně jako sedmá zkoumá blíže institut exekuce, a nakonec osmá a devátá kapitola pojednávají o počítání času jak v soudním řízení, tak obecně.

Text je uvozen vzhledem k rozsahu celé práce poměrně obsírným pojednáním o charakteru legiskačního, formulového i kogničního procesu s vylíčením jednotlivých fází soudního řízení a typů legisakcí. Stejně tak zde nalezneme elementární popis jednotlivých magistratur, lidových shromáždění, císařských konstitucí a úřadů a typů soudů.

Těžiště celé práce tak spočívá v kapitole 5. nazvané stručně „Jednotlivé lhůty“. Autorka zde katalogovým systémem vyjmenovává jednotlivé procesní instituty obsahující časové určení v podobě lhůt. Text je prokládán úryvky z pramenů, které jsou opatřeny českými překlady. Některé z pramenných fragmentů jsou zasazeny do kontextu výkladu, jiné (většina) jsou bez

dalšího komentáře pouze přiřčleněny k příslušné kapitole, přičemž dominujícím pramenem jsou jednoznačně Gaiovy Instituce. Jednotlivé podkapitoly pojednávají o relevantní látce v různém rozsahu. Vyzdvihnout lze v řadě případů důslednost s níž autorka vede souvislosti ve svém výkladu. Škoda jen, že vzhledem k omezení poznámek pod čarou na citace původních pramenů není patrné, který text odráží původní badatelské stanovisko autorčino a které části textu jsou převzaté myšlenky z použité odborné literatury, jejíž seznam je vyjmenován na konci práce.

Na druhou stranu je třeba kladně ohodnotit právě využití původních pramenů, které zohledňuje díla Gaiova, Ciceronova, Varronova, Pliniova, Gelliova a další. V některých případech je sice citování pramenů sice až příliš důsledné (str. 97), ale celkově jejich využití pozdvihuje úroveň celé práce.

V dalších kapitolách se pak autorka v rozličném rozsahu věnuje dalším tématům. Kapitola 6. se zaměřuje na procesněprávní rovinu institut vydržení a kapitola 7. je stručně věnována exekuci. Následující kapitola 8. a 9. se týká pojetí a počítání času jak pro účely soudní, tak obecně.

V celkovém ohledu lze práci učinit pár výtek. Např. v kapitole 4. není zcela zřejmé, zda, s ohledem na jednu předchozích kapitol pojednávajících o trestním procesu, se kapitola týká civilního nebo trestního řízení. Dále, „způsobilost procesní“ (str. 42) je autorkou definována jako „způsobilost činit právní úkony s účinky právními“, což nelze považovat za šťastné, pokud zde autorka neměla na mysli úkony procesní. Jisté výhrady lze mít také k psaní některých pojmů, např. praekluse (str. 18) nebo komitiální (str. 21), avšak tyto s ohledem na celkovou úroveň práce její celkové hodnocení nesnižují.

Celkově lze práci Jany Peškové hodnotit jako práci přínosnou, relativně důsledně zpracovanou, strukturálně zajímavě členěnou a literárně dobře zpracovanou. V tomto ohledu lze tuto diplomovou práci použít pro účely rigorózního řízení.

V Praze dne 15. ledna 2009

Doc. JUDr. Petr Bělovský, Dr.